

Универзитет у Бањој Луци

Факултет политичких наука

Комисија за оцјену и одбрану завршног рада на другом циклусу студија

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВИЈЕЋУ ФАКУЛТЕТА ПОЛИТИЧКИХ НАУКА

Предмет: Извјештај о оцјени завршног рада на II циклусу студија Студијског програма политикологије, смјер Међународне студије, кандидата Бојана Шолаје

Наставно-научно вијеће Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци, је на 116. сједници, одржаној 18.12.2019. године, донијело одлуку број 08/3.1458-9/19, којом је именovalo Комисију за оцјену и одбрану завршног рада на II циклусу студија Студијског програма политикологије, смјер Политиколошке студије, под називом „Однос социјалистичке интернационале према социјалдемократским странкама у постдејтонској Босни и Херцеговини“, кандидата Бојана Шолаје у сљедећем саставу:

1. доц. др Мања Ђурић Џакић, доцент, ужа научна област Политички систем, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, предсједник
2. доц. др Невенко Врањеш, доцент, ужа научна област Политички систем, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, члан
3. проф. др Владе Симовић, ванредни професор, ужа научна област Политичка теорија, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, ментор

Након увида у текст завршног (мастер) рада кандидата Бојана Шолаје и његове анализе Комисија Наставно-научном вијећу Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци подноси:

ИЗВЈЕШТАЈ

о оцјени урађеног завршног рада на II циклусу студија Студијског програма политикологије, смјер Међународне студије

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Бојан Шолаја рођен је Бањој Луци 07.10.1984 године. У Бањој Луци је завршио основну школу и гимназију. Дипломирао је на Факултету политичких наука Независног универзитета Бања Лука и стекао звање политиколога из области међународних односа и дипломатије. Тренутно похађа мастер Међународне студије на Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци. Такође је алумниста је Школе за политичке студије Савјета Европе.

Запослен је у Међународном прес центру Бања Лука. Поред професионалног ангажмана у овој институцији, радио је на бројним пројектима и пословима везаним за односе с јавношћу и цивилним друштвом.

Као дио неформалног образовања похађао је велики број школа у региону и другим земљама Европе од којих је најзначајнији Школа за политичке студије Савјета Европе, Школа демократије и Љетна школа међународних односа Центра за међународне студије из Загреба.

УВОДНИ ДИО ОЦЈЕНЕ ЗАВРШНОГ РАДА

Мастер рад под називом „**Однос социјалистичке интернационале према социјалдемократским странкама у постдејтонској Босни и Херцеговини**“ написан је на 78 страница текста. Овај број страница укључује насловне стране на српском и енглеском језику, садржај, поглавља мастер рада, списак кориштене литературе и биографске податке кандидата Бојана Шолаје. Од наведеног броја страница главни текст рада написан је на 67 страница текста.

Рад је подијељен у осам поглавља. Ријеч је о сљедећим поглављима: „Увод“, „Раднички покрет“, „Прва и друга интернационала“, „Социјалистичка интернационала“, „Социјалдемократија у Босни и Херцеговини“, „Савремене социјалдемократске странке у Босни и Херцеговини“, „Социјалистичка интернационала и однос према чланицама из Босне и Херцеговине“ и „Закључак“.

Основна теза мастер рада под називом „**Однос социјалистичке интернационале према социјалдемократским странкама у постдејтонској Босни и Херцеговини**“ је та да је Социјалистичка интернационала, захваљујући лобирању Социјалдемократске партије Босне и Херцеговине, кривој интерпретацији политике Савеза независних социјалдемократа и атмосфери доминантног антагонизма према Републици Српској, присутној у међународној јавности, изградила неегалитаран однос према јединим двјема релевантним социјалдемократским партијама у овој земљи. Тиме је створен снажан антагонизам између двије релевантне социјалдемократске партије у Босни и Херцеговини, чиме је онемогућена стварна идеолошко-програмска коалиција формално љевичарских партија, што је био једини пут ка санирању снажних и годинама продубљиваних међунационалних антагонизама и политичко-системских противрјечности у Босни и Херцеговини. Осим тога, овакво је стање довело до стварања низа нелогичних идеолошко-програмских партнерстава. Она се огледају у народњачко-социјалдемократским партнерствима у Босни и Херцеговини, али и на међународном плану. Није ријеткост да Савез независних социјалдемократа сарађује са појединим партијама деснопопулистичке оријентације у Европи, што је умногоме идеолошки неприродно, али на јединствен начин

и изнуђено. Разлог је у томе што су деснопопулистичке партије, из одређених интересних разлога, спремније да подрже логику подијељене и постконфликтне Босне и Херцеговине од најснажнијих чланица Социјалистичке интернационале. Ово је парадокс, јер Социјалистичка интернационала користи двоструке аршине. Они су најочитији у њиховом једностраном приступу социјалдемократским партијама у Босни и Херцеговини, али не и у другим подијељеним друштвима, попут белгијског. Све то сужава простор сарадње у Босни и Херцеговини, јача националну партократију, међунационалне и међуентитетске сукобе.

Наведену тезу кандидат Бојан Шолаја, у духу научне објективности, неутралности и непристрасности, а користећи одговарајућу методологију и доступну литературу, истражује кроз осам поглавља свог рада. То су „Увод“, „Раднички покрет“, „Прва и друга интернационала“, „Социјалистичка интернационала“, „Социјалдемократија у Босни и Херцеговини“, „Савремене социјалдемократске странке у Босни и Херцеговини“, „Социјалистичка интернационала и однос према чланицама из Босне и Херцеговине“ и „Закључак“.

Рад почиње са оцјеном да је увидом у доступне документе, као и након обављених интервјуа са представницима двије најрелевантније социјалдемократске странке у Босни и Херцеговини (Савез независних социјалдемократа и Социјалдемократска партија БиХ), интервјуа са појединцима који су се аналитички бавили односима Савеза независних социјалдемократа и Социјалдемократске партије Босне и Херцеговине, установљено да, иако су идеолошке одреднице у декларативном смислу готово исте, постоји разлика у суштинском дјеловању двије наведене партије, као и у њиховом приступу према друштвеном и политичком систему Босне и Херцеговине.

Неуспјех априлског пакета уставних промјена у Босни и Херцеговини из 2006. године довео је до заокрета у политичким ставовима Савеза независних социјалдемократа у односу на ставове Социјалдемократске партије Босне и Херцеговине. Тај, више реторички него практични, заокрет је послужио Социјалдемократској партији Босне и Херцеговине као кључни аргумент за притужбу Социјалистичкој интернационали против Савеза независних социјалдемократа. Притужба је за циљ имала да изазове реакцију Социјалистичке интернационале према Савезу независних социјалдемократа.

Аутор рада је успио у намјери да прикаже генезу односа двије социјалдемократске партије и утицај тог односа на развој социјалдемократске идеје на политичком простору постдејтонске Босне и Херцеговине. Да би се однос између двије социјалдемократске партије и Социјалистичке интернационале, те сам карактер ове организације, ближе појаснио кандидат Бојан Шолаја је у првом дијелу рада направио историјски преглед развоја социјалдемократске идеје, као и међународног радничког покрета па све закључно са појавом социјалдемократије у Босни и Херцеговини.

Управо због тога прва поглавља у раду су посвећена историјском развоју социјалдемократије, Међународног радничког покрета, Прве и Друге интернационале и на крају Социјалистичке интернационале као највеће глобалне политичке организације данас. Такође је извршен приказ развоја марксистичке мисли и њен утицај на настанак првих социјалистичких и социјалдемократских политичких организација. Дијелови рада који обрађују ову тематику су: **„Раднички покрет“**, **„Прва и друга интернационала“** и **„Социјалистичка интернационала“**.

Други дио рада посвећен је опису генезе развоја социјалдемократије у Босни и Херцеговини. Циљ је био да се на адекватан начин прикажу основне вриједности и циљеви левнице у периоду од прве социјалдемократске странке у Босни и Херцеговини до савремених социјалдемократских странака. Такође, овај дио рада се бави и укупним политичким околностима у различитим периодима развоја социјалдемократије на овим просторима. Овај дио рада се бави настанком, организацијом и дјеловањем СНСД-а и СДП-а, као двјема највећим социјалдемократским странкама у Босни и Херцеговини. Анализа различитих околности у којима су двије странке настале, као и различитих околности у којима су дјеловале, имала је за циљ да прикаже стварну одређеност и једних и других за реализацију политичких програма базираних на идејама социјалдемократије. Поред тога овај дио рада се бави аутентичношћу политичког става као и утицајима националних политика на политичко дјеловање социјалдемократских странака у Босни и Херцеговини. Овдје је ријеч о поглављима под називом **„Социјалдемократија у Босни и Херцеговини“** и **„Савремене социјалдемократске странке у Босни и Херцеговини“**.

Четврти и садржински најважнији дио рада под називом „Социјалистичка интернационала и однос према чланицама из Босне и Херцеговине“ посвећен је односу Социјалистичке интернационале према Савезу независних Социјалдемократа и Социјалдемократској партији Босне и Херцеговине као јединим чланицама међународне организације из Босне и Херцеговине до сада. У овом дијелу рада приказан је развој односа између странака, сарадња на међународном плану, околности у којима се та сарадња одвијала, те разлози за прекид сарадње. Кандидат Бојан Шолаја доказује да је постојао неегалитаран однос Социјалистичке интернационалне према СНСДу, у односу на СДП БиХ, те да је то усмјерило СНСД у каснију сарадњу са деснопопулистичким партијама Европе. У овом дијелу рада, као и у „Закључку“, кандидат Бојан Шолаја се бави посљедицама прекида односа између двије странке и посљедицама прекида односа Социјалистичке интернационале са Савезом независних социјалдемократа, те евентуалним могућностима за наставак сарадње између двије социјалдемократске странке у Босни и Херцеговини и евентуалне могућности обнављања сарадње Социјалистичке интернационале са Савезом независних социјалдемократа.

Овако урађено истраживање у складу је са пријављеном темом мастер рада.

СТРУКТУРА ЗАВРШНОГ РАДА

Структуру рада под називом „**Партијска злоупотреба европског пута Босне и Херцеговине**“, кандидаткиње Тамаре Ћурувијечине слједећа поглавља:

1. Увод
2. Раднички покрет
3. Прва и друга интернационала
4. Социјалистичка интернационала
5. Социјалдемократија у Босни и Херцеговини
6. Савремене социјалдемократске странке у Босни и Херцеговини
7. Социјалистичка интернационала и однос према чланицама из Босне и Херцеговине
8. Закључак
9. Извори

ПРЕДМЕТ ИСТРАЖИВАЊА ЗАВРШНОГ РАДА

Предмет истраживања у оквиру овог рада јесте однос једине двије досадашње чланице Социјалистичке интернационале у Босни и Херцеговини и утицај тог односа по развој идеја социјалдемократије, међупартијску сарадњу, национално-партијско груписање и политичко-системску стабилност. Партије су анализирани у периоду од 1996. до 2018. године. Временски оквир је постављен између првих постдејтонских избора 1996. године и последњих, одржаних 2018. године. Циљ анализе је био да покаже да су се једино Савез независних социјалдемократа и Социјалдемократска партија Босне и Херцеговине издвојиле као релевантне социјалдемократске партије у Босни и Херцеговини, те да на разложен начин прикаже њихове међусобне односе и основе политичког дјеловања.

Истовремено су ове двије партије једине из Босне и Херцеговине које одржавају (Социјалдемократска партија Босне и Херцеговине) или су некада одржавале (Савез независних социјалдемократа) везу са Социјалистичком интернационалом. Ријеч је о међународној организацији која окупља социјалистичке, социјалдемократске и радничке партије широм свијета, те смо се у овом раду бавили и историјским настанком и прегледом настанка Међународног радничког покрета као претече Социјалистичке интернационале, као и самом Социјалистичком интернационалом и њеним дјеловањем данас. Чланство у овој организацији подразумијева партнерство са сличним идеолошким партијама у свијету и умногоме је ствар престижа. Дио партија у овој међународној асоцијацији долази из развијених западних демократија у којима остварују велику моћ (социјалистичке и социјалдемократске партије из Њемачке, Француске и сл.). Оне имају своје медије, образовне центре и бројна партнерства путем којих могу да креирају одређени став, како својих земаља тако и Социјалистичке интернационалне, према одређеним партијама или чак државама и њиховим аутономним јединицама. Због тога је питање односа Социјалистичке интернационале према партијама у подијеленој, постконфликтној и нестабилној Босни и Херцеговини веома битно за опстанак социјалдемократске идеје на овом политичком простору. Посебно због чињенице да двије

наведене социјалдемократске партије имају јасна национално-територијализована упоришта. Социјалдемократска партија Босне и Херцеговине доминира у већински бошњачким срединама у Федерацији Босне и Херцеговине, док Савез независних социјалдемократа има упоришта углавном у већински српским срединама у Републици Српској. Тиме су ове партије дио национално-територијализоване логике национално подијељене Босне и Херцеговине са сложеним двоентитетским државним уређењем и низом институционалних механизма међунационалне „контроле и равнотеже“.

У таквим условима, национално подијељене и сложено уређене Босне и Херцеговине, тражило се да актери изван ње имају опрезан и једнак став према унутрашњим релевантним партијским актерима, посебно ако они имају легитимитет различитих конститутивних народа. У низу активности, временом је Социјалистичка интернационала, изневјерила егалитарност, изградивши изразито позитиван однос према Социјалдемократској партији Босне и Херцеговине још из времена ратних дешавања у Босни и Херцеговини. Са друге стране, изграђен је негативан однос ове асоцијације према Савезу независних социјалдемократа, који се завршио у коначном раскиду веза између Социјалистичке интернационале и ове партије. Тиме је ова организација негирала националну сложеност партијског система Босне и Херцеговине и усмјерила једину релевантну социјалдемократску партију са упориштем у Републици Српској у кокетирање са бројним деснопопулистичким идејама и центрима моћи у Европи. Такав развој ситуације је анализиран у овом истраживању, у којем су појашњени разлози који су довели до неједнаког односа Социјалистичке интернационале према двјема социјалдемократским странкама у Босни и Херцеговини. Такође су обрађене и све последице овакве политике по развој идеја социјалдемократије у Босни и Херцеговини, међупартијске и међунационалне односе у овој земљи и у коначном, њену политичко-системску стабилност и функционалност.

МЕТОДЕ КОРИШТЕНЕ У ЗАВРШНОМ РАДУ

Циљ овог истраживања је да појасни однос између Савеза независних социјалдемократа и Социјалдемократске партије Босне и Херцеговине у контексту њиховог дјеловања у оквиру Социјалистичке интернационале.

Како би овај међуоднос био истражен, у раду су кориштене сљедеће научне методе: генетички метод, метода индукције, структурална метода, компаративна метода, функционална метода, метода синтезе и историјски метод.

Генетички метод је кориштен са циљем ближег појашњења настанк и логике функционисања Социјалистичке интернационале на бази њених идеолошких претпоставки.

Метода индукције је кориштена за потребе извођења закључака на бази анализе доступних чињеница, а са циљем доказивања одређених политичких појава у јавном дискурсу. Ово се примарно односи на политике које су утицале на односе између двије највеће социјалдемократске партије у Босни и Херцеговини, што је имало последице по развој заједништва социјалдемократије у Босни и Херцеговини.

Структурална метода употребљена је с циљем да се појасне структуре које дјелују на међупартијске односе у Босни и Херцеговини, са посебним освртом на утицај међународне заједнице на политичка дешавања у Босни и Херцеговини, као и на утицај националних странака на политички дискурс социјалдемократских странака у Босни и Херцеговини.

Метода компарације је кориштена да би се утврдиле програмске аналогije између странака, као и сличност у примјени тих програма у стварном политичком курсу, са посебним освртом на период у којем су странке вршиле власт.

Функционална метода је кориштена да би се стекао увид у политичке прилике у Босни и Херцеговини те да би се на тај начин лакше уочиле промјене у политичком курсу двије

социјалдемократске странке, са посебним освртом на поље националних интереса конститутивних нација у Босни и Херцеговини.

Методом синтезе истражена је практична примјена програмских одредби Социјалистичке интернационале на унутрашњем политичком плану и рефлексije тих одредби на политичко одређење странака. Циљ је био да се покушају утврдити аспекти практичне примјене програмских одредби Социјалистичке интернационале с обзиром на њен искључиво декларативни програмски оквир, као и недостатак јасних програмских одређења и механизма за имплементацију одлука које су углавном консултативног карактера.

Историјски метод је кориштен да би се што јасније приказали хронолошки и чињенични слијед догађаја у друштвено-политичком простору Босне и Херцеговине. Такође, историјски метод је послужио да би се боље разумјео слијед различитих околности које су довеле до прекида односа између двије социјалдемократске странке и искључења Савеза независних социјалдемократа из Социјалистичке интернационале.

Технике које су кориштене при изради рада, са циљем да се изврши истраживање према наведеној методологији су: интервју, анализа докумената и посматрање.

Интервју је кориштен како би се што вјеродостојније приказали развој односа као и утврдиле чињенице, околности и слијед догађаја који су утицали на развој и епилог односа између двије анализираних политичке партије. Разговори су обављени са представницима СДП-а и СНСД-а, као и са појединима који су својевремено били актери неких од ових дешавања.

Анализа докумената је послужила да се утврде прецизне чињенице и њихов временски оквир.

Посматрање је кориштено ради уочавања појава у јавној сфери, а у складу са главном хипотезом. Све то са циљем да се на што јаснији начин прикажу околности у развоју односа између политичких субјеката који су предмет анализе.

РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ЗАВРШНОГ РАДА

Научни допринос Научна оправданост је битна претпоставка да би пријава рада била усвојена и како би кандидату била указана шанса за рад. У процесу дефинисања ове теме, анализирана је бројна литература везана за политичке партије у подијељеним и постконфликтним друштвима, као и њихов однос према међународним асоцијацијама. У том контексту, дефинисана је тема овог рада и њен научни допринос. Он је у томе што ово истраживање, кроз студију случаја Босне и Херцеговине, појашњава међупартијске односе формално истих идеолошких странака у условима подијељеног и постконфликтног друштва и проблеме селективног односа међународног ауторитета према њима те последице које то оставља по стабилност и функционалност политичког система у цјелини.

У раду је испуњено неколико истраживачких циљева. Први је био тај да се појасни зашто се јединим релевантним социјалдемократским партијама у Босни и Херцеговини сматрају Социјалдемократска партија Босне и Херцеговине и Савез независних социјалдемократа, те њихов однос са Социјалистичком интернационалом. У овом истраживању је описан и пут сарадње двије социјалдемократске партије у Босни и Херцеговини са Социјалистичком интернационалом, а прије свега пут искључења Савеза независних социјалдемократа из Социјалистичке интернационале. У ту сврху у раду се анализирано да ли је процес искључења Савеза независних социјалдемократа из Социјалистичке интернационале био јединствен став свих партија унутар ове асоцијације или су постојала и различита мишљења. У раду су појашњени институционални и идеолошки губици ових процеса. У раду је појашњено због чега је дошло до идеолошких заокрета Савеза независних социјалдемократа и колико је на то утицало искључење Савеза независних социјалдемократа из Социјалистичке интернационале. Обрађено је и то колико су ови процеси утицали на међупартијске односе унутар формално лијевог спектра у Босни и Херцеговини, те да ли су они додатно национално фрагментирали партијску сцену у Босни и Херцеговини. У раду су анализирани последице искључења Савеза независних социјалдемократа из Социјалистичке интернационале по национално-

партијско груписање и сарадњу у Босни и Херцеговини, те какву је политичко-системску нестабилност и дисфункционалност Босне и Херцеговине донијела оваква одлука. У раду је одговорено и на истраживачко питање о могућностима нове сарадње Савеза независних социјалдемократа и Социјалистичке интернационале, те поновне сарадње двије најрелевантније социјалдемократске партије у Босни и Херцеговини.

Друштвена оправданост рада је у чињеници да је проблем сукоба двије највеће социјалдемократске партије у Босни и Херцеговини фактор који онемогућава даљи развој идеја социјалдемократије у овој земљи и остваривање државе благостања, која је основни циљ свих социјалдемократских партија. Осим тога, ове партије се групишу са идеолошки неспојивим странкама, што прави идејно-вриједоносне коалиционе хибриде. То је често разлог слабе институционализације партијског система Босне и Херцеговине, при чему је слаба институционализација чест узрок нестабилних и слабо функционалних политичких система. То су битни феномени које истражује овај рад и као такви су друштвено оправдани.

ЗАКЉУЧАК И ПРИЈЕДЛОГ

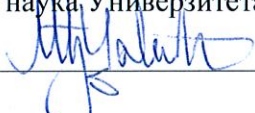
Комисија сматра да је кандидат Бојан Шолаја извршио истраживање у складу са пријављеном темом и да његов рад садржи све елементе добро урађеног завршног рада на студијама II циклуса студијског програма Политикологије Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци.

Комисија сматра да је тема обрађена у складу са прописаним методолошким стандардима израде научних радова II циклуса студија. Истраживање је урађено у складу са постављеним циљевима и као такво задовољава одговарајуће научне критеријуме.

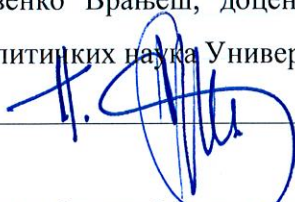
Увидом у рад и осталу приложу документацију закључујемо да кандидат Бојан Шолаја испуњава све законске услове за одбрану мастер рада. Због тога Комисија Наставно-научном вијећу Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци, предлаже да се кандидату Бојану Шолаји одобри јавна одбрана завршног рада под називом **Однос социјалистичке интернационале према социјалдемократским странкама у постдејтонској Босни и Херцеговини**“.

КОМИСИЈА:

1. доц. др Мања Ђурић Џакић, доцент, ужа научна област Политички систем, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, предсједник

2. доц. др Невенко Врањеш, доцент, ужа научна област Политички систем, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, члан

3. проф. др Владе Симовић, ванредни професор, ужа научна област Политичка теорија, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, ментор

Бања Лука, 10.12.2020. године

Број:08/1.1279/20

Датум:08.12.2020.

На основу члана 3. Правилника о поступку провјере оригиналности завршних радова студената на II и III циклусу студија Универзитета у Бањој Луци број 02/04-3.2688-4/17 од 28.09.2017. године издаје се

У В Ј Е Р Е Њ Е

Овим се потврђује да је мастер рад кандидата **Бојана Шолаје** под називом „Однос социјалистичке интернационале према социјалдемократским странкама у Босни и Херцеговини“ провјерен путем званичног софтвера за откривање плагијата дана 08.12.2020. године.

Шеф библиотеке

Нина Кујара

Продекан за научноистраживачки рад

[Signature]

ДОСТАВЉЕНО:

- Ментору
- А/А